

Jalakäijate ja autojuhtide käitumine vöötrajal

oktoober 2010

Sisukord

Uuringu eesmärk ja läbiviimise metoodika	3
Autojuhtide käitumine vöötrajal	4
Liikluskampaania märkamine	13
Suhtumine piirkiiruse vähendamisesse kesklinnas	21
Kokkuvõte ja järeldused	28
Lisad	30

Liiklejate hoiakud vöötradade suhtes

oktoober 2010

Emor AS

Autor
Kersten Jõgi

Maanteeamet

| © TNS

uuringu eesmärk ja metoodika

- Liiklejate uuringu **põhieesmärgiks** oli hinnata liiklejate käitumist Tallinna ja Tartu kesklinnas. Selleks korraldas TNS Emor küsitluse autojuhtide ja jalakäijate seas Tallinnas ja Tartus. Aruandes on uuringutulemusi võrreldud eelnevate aastate samalaadsete uuringutega.
- Uuringu peamised teemad olid järgmised:
 - autojuhtide käitumine vöötradadel ja kiiruspiirangust kinnipidamine;
 - liiklusohutuskampaania märkamine, hinnang sellele, kuivõrd mõjutas kampaania liiklejate käitumist ning kuivõrd aktiivselt ülekutset järgiti;
 - liiklejate suhtumine piirkiiruse vähendamisesse kesklinnas.
- **Uuringu meetod ja üldkogum**
 - CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing), sh 25% mobiilinumbrate valim
 - Tallinna ja Tartu autojuhid ning jalakäijad vanuses 18-64 aastat, üldkogumi suurus Tallinnas on 261 000 inimest ja Tartus 65 600 inimest
- **Küsitlusperiood:** 1.-4. oktoober 2010
- Kokku küsitleti **651 liiklejat sh 450 autojuhti ja 201 jalakäijat**.
 - Autojuhtide valim Tallinnas oli 250 inimest ja Tartus 200 inimest (vastas 201 inimest).
 - Jalakäijate valim mõlemas linnas oli 100 inimest
 - 250 ja 200 vastaja puhul on tulemuste valimiviga kuni $\pm 7\%$, 100 vastaja puhul kuni $\pm 10\%$
- Uuringu tellija on Maanteeamet. Uuringu tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

Aruande sisust:

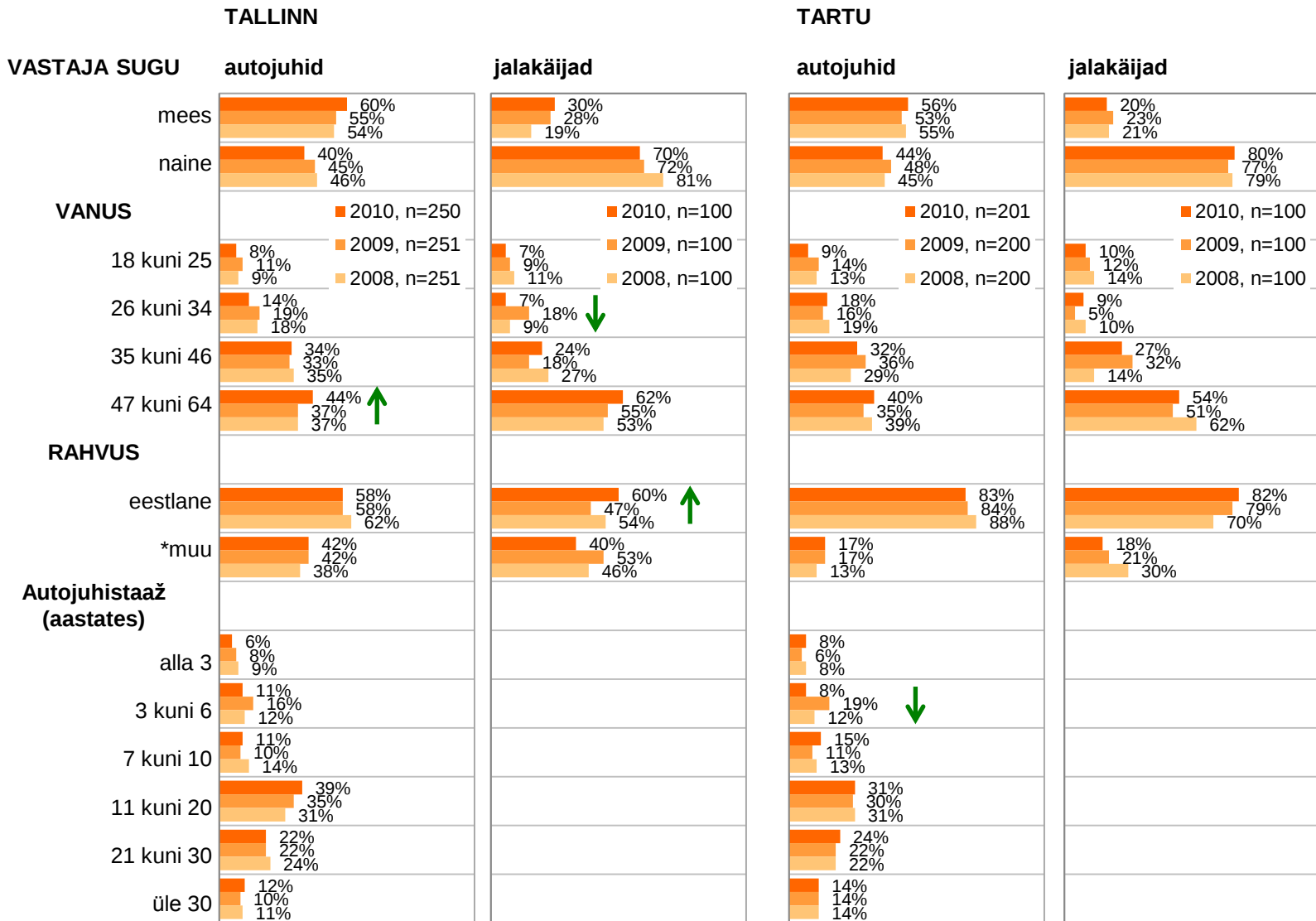
- Tulemused on aruandes esitatud nendes sihtrühmades, kus vastajate hulk on tulemuste esitamiseks piisav.
- Aruandes on olulisemad erinevused ja muutused võrreldes eelmise aastaga tähistatud ringide, värvilise kastide või nooltega. Need erinevused on ka statistiliselt olulised.

Autojuhtide käitumine vöötrajal

Jalakäijate ja autojuhtide käitumine vöötrajal

vastajate profiil (veeru% vastavast sihtrühmast)

*Tartu "muust rahvusest" autojuhtide arv on uuringus liiga väike selleks, et seda erinevate vastusevariantide põhisel analüüsida

autojuhtide käitumine vöötrajal on aasta-aastalt parem

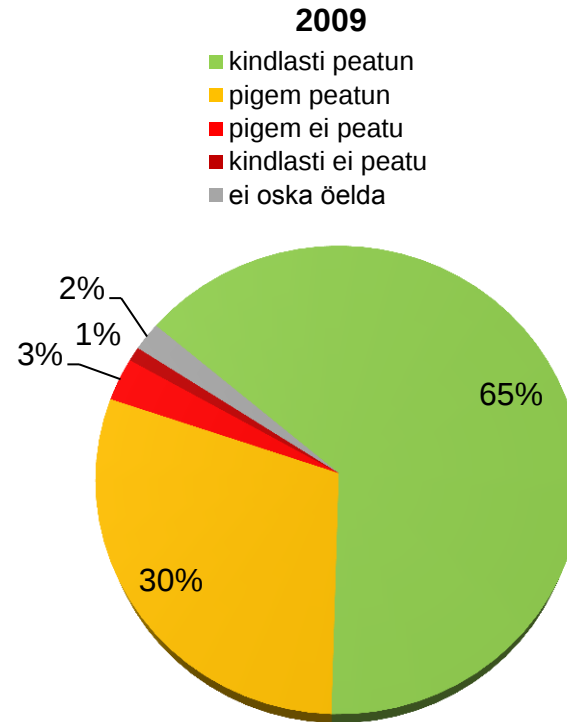
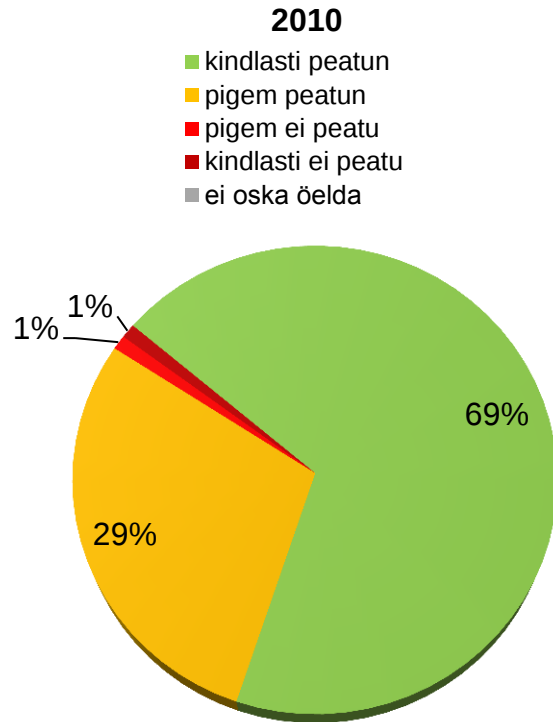
- Autojuhtide hinnang oma käitumisele on aasta-aastalt optimistlikum - reguleerimata ülekäiguraja ees peatub enda sõnul kindlasti 69% autojuhtidest (2009.aastal 65%).
 - Optimistide osakaal on kasvanud eelkõige Tallinnas, sarnanedes aasta-aastalt üha rohkem Tartu autojuhtide hinnanguga. Tartu autojuhtide suhtumises olulist muutust toimunud ei ole.
 - Tallinnas on kindlasti peatujate osakaal kasvanud naiste, üle 47-aastaste seas (nemad on sihtgruppidest ka läbi aastate olnud kõige tublimad peatujad) ning eestlaste seas.
- Sel aastal esmakordselt uurisime autojuhtidelt seda, kuivõrd kehtestatud kiiruspiirangust linnas kinni peetakse. Tulemused on taas positiivsed – iga neljas juht väidetavalt kiirust ei ületa ning 43%-l jääb see alla 5 km/h.
 - Piirangust kinnipidamisel on korrektsemad Tartu autojuhid, suuremad kihutajad aga tallinlased, mehed ja 35-46-aastased autojuhid.
- Jalakäijad kinnitavad autojuhtide sõnu – 71% jalakäijatest arvab, et autojuhtide käitumine ülekäiguraja ees on paranenud (seda kinnitab ka rahulolijate osakaalu kasv, mis on eelmise aasta mõningase tagasimineku järgselt oluliselt paranenud).
- Esmakordselt uurisime jalakäijatelt ka selle kohta, mitmes auto reguleerimata ülekäigurajal neile üldjuhul teed annab. Igale kolmandale jalakäijale annab teed esimene auto, enamusele vähemalt teine auto.
 - Ülekäigurajal tee andmise suhtes on positiivsemalt meelestatud tartlased ja venelased, kriitilisemad aga üle 50-aastased jalakäijad.

autojuhtide käitumine vöötrajal

eelmise aasta võrdluses

(% kõikidest autojuhtidest)

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

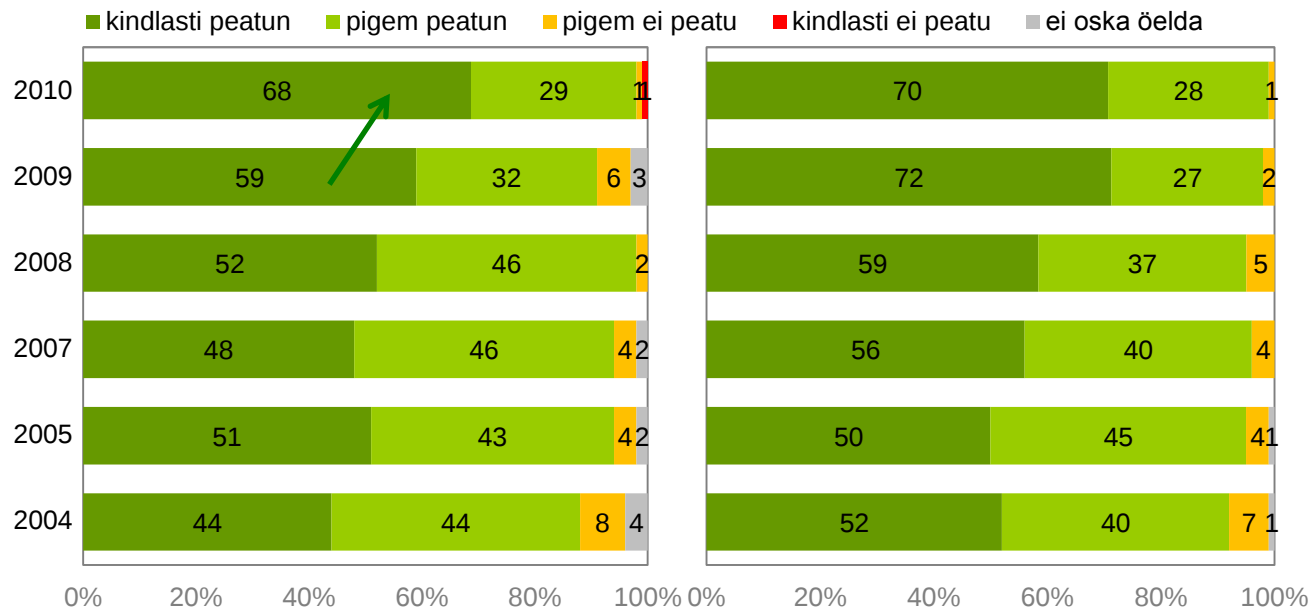
autojuhtide käitumine vöötrajal

linnade ja aastate lõikes

(% kõikidest autojuhtidest)

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

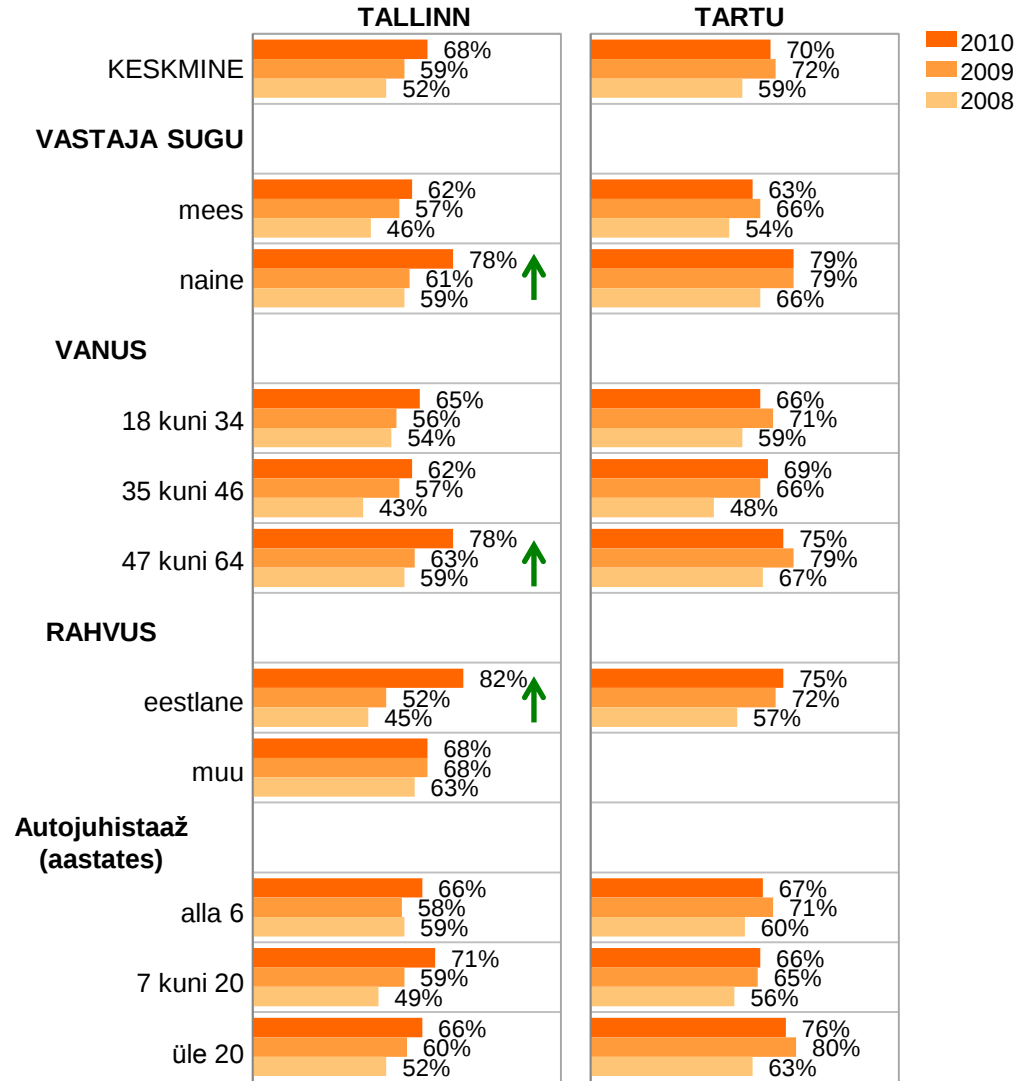
TALLINNA AUTOJUHIID

kindlasti teed andvate autojuhtide sots.dem. profiil

(% kõikidest autojuhtidest)

KINDLAST PEATUN

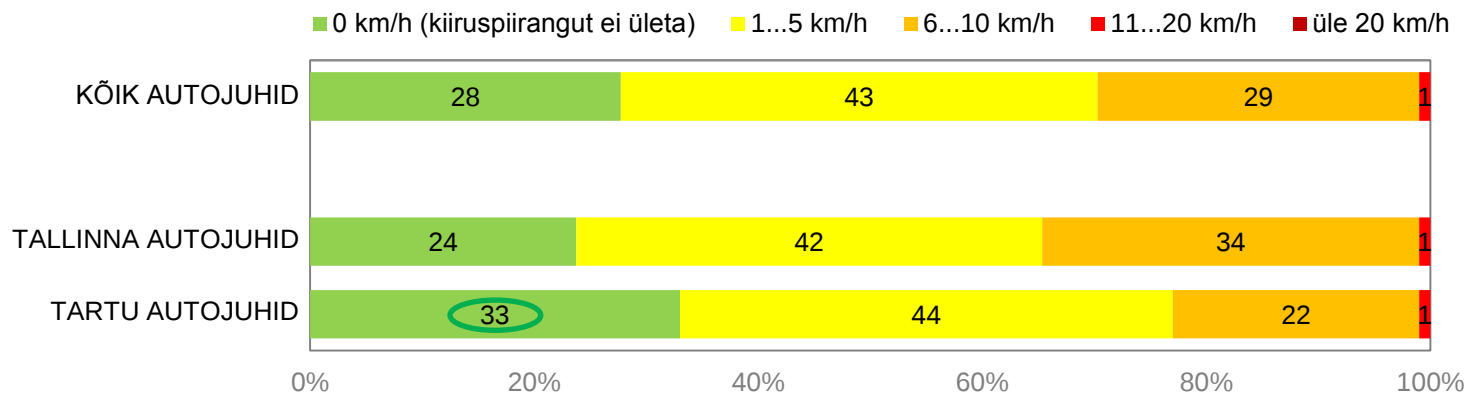
kehtestatud kiirusepiirangust kinnipidamine

vähemalt iga neljas juht enda sõnul kiirust ei ületa

(% autojuhtidest)

üle 6 km/h kiiruspiirangu
ületajaid on enam Tallinnas
(35%), meeste (36%) ja 35-49-
aastaste seas (39%)

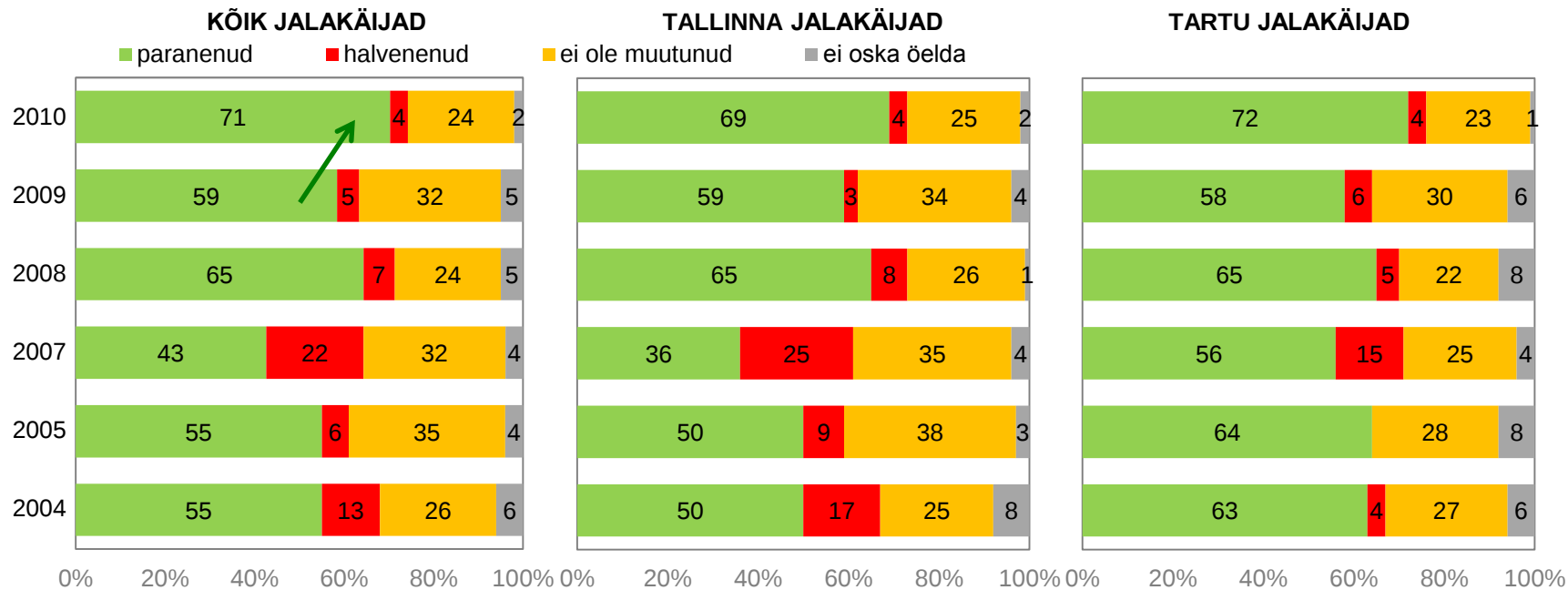
Kas Te autojuhina linnas liigeldes ületate kehtestatud kiiruspiirangut tavaliselt ...?

jalakäijate hinnang autojuhtide käitumisele

(% jalakäijatest)

Kas Teie hinnangul jalakäijale tee andmine ülekäigurajal on paari viimase aastaga võrreldes ...

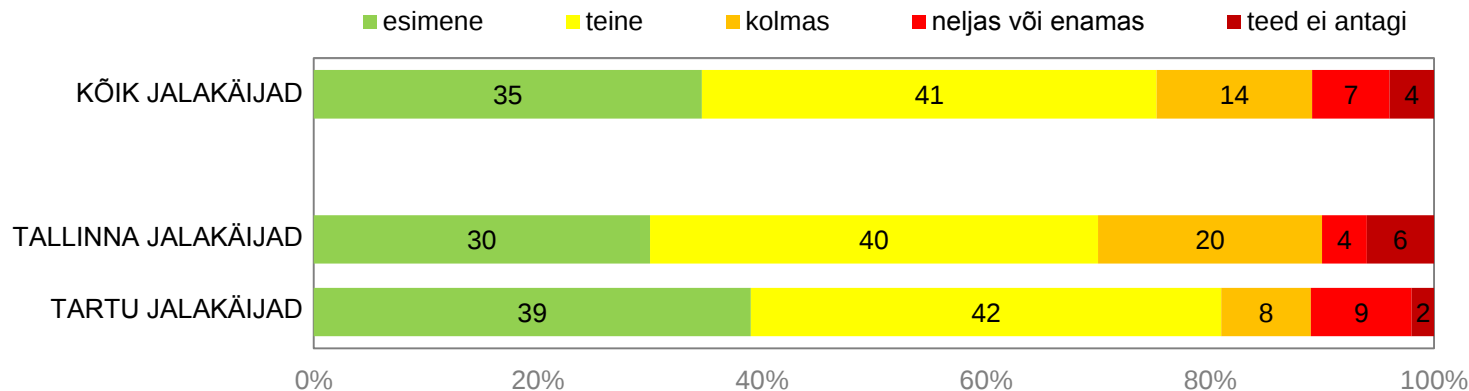

reguleerimata ülekäigurajal annab teed enamasti esimene või teine auto

(% jalakäijatest)

ülekäigurajal tee andmise suhtes on kriitilisemad üle 50-aastased jalakäijad

Kui Te soovite reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületada, mitmes auto Teile üldjuhul teed annab?

autojuhtide suhtes on positiivsemalt meelestatud tartlased ja venelased

liikluskampaania märkamine

Jalakäijate ja autojuhtide käitumine vöötrajal

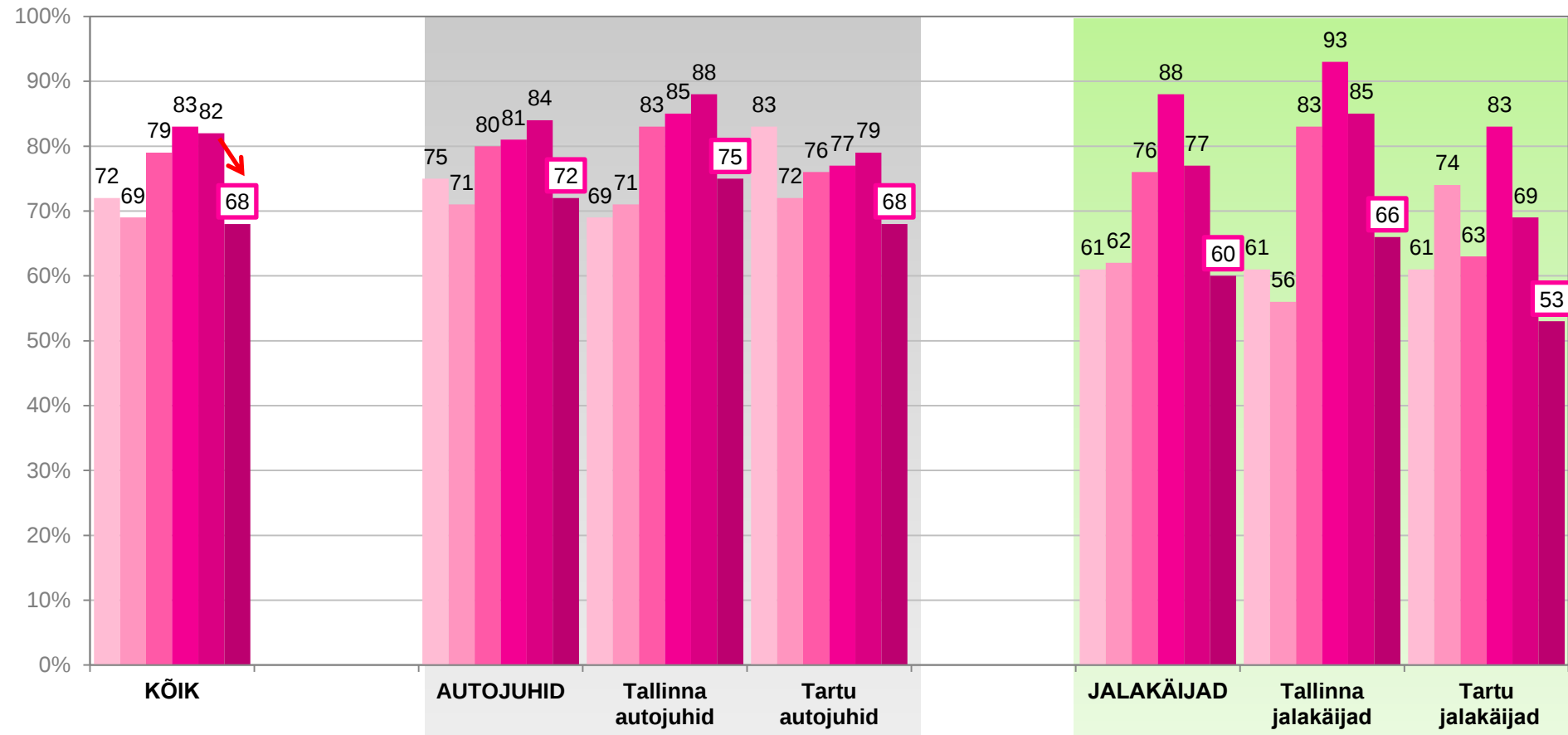
kampaania märkajaid sel aastal vähem enamus liiklejatest järgisid üleskutset

- 2010.a. liiklusrahu kampaaniat uskus end märkavat 68% kõikidest liiklejatest, mis on eelmise aastaga võrreldes oluliselt madalam tulemus (2009.a. 82%). Kuna sel aastal muudeti nii kampaania põhisõnumit kui ka visuaale (mis viimasel paaril aastal olid praktiliselt samad), näib just uuendus olevat madalama spontaanse meenutuse põhjustajaks (TNS Emori meediareklaami panuste monitooringu (AdEx) andmeil kampaania kulutused sel aastal 2009. aastast oluliselt ei erinenud). Samuti ei pruukinud edastatud sõnum olla kõigile hästi arusaadav, millele küll antud uuringu põhjal vastust anda ei saa.
 - Kampaania märkamine on keskmisest enam langenud meeste, 35-49-aastaste ning pikema staažiga autojuhtide seas.
- Viimasel kahel aastal on kampaania hakanud rohkem silma autojuhtidele sh kõige enam on kampaania silma jäänud Tallinna autojuhtidele. Teistest liiklejatest oluliselt madalam on märkamine Tartu jalakäijate seas.
- Peamiste meediakanalitena nimetatakse spontaanselt varasematele aastatele sarnaselt välimeediat ja telereklaami sh Tartu liiklejate seas on mõlemas kanalis märkamine kasvanud. Oluliselt enam on kampaaniat sel aastal märganud internetis ning liiklejatele on ka enam silma jäänud liiklust reguleerivad politseinikud.
- Kampaaniat märganud liiklejad usuvad, et see on nende käitumist ka positiivses suunas mõjutanud (reklaame märganutest ca seitse kümnest on seda meelt). Eelmise aastaga võrreldes on enam neid, kes on selles kindlalt veendunud (Tallinna autojuhid, Tartu jalakäijad, naised, üle 50-aastased) kui ka neid, kes arvavad, et kampaania liiklejate käitumist mõjutada ei suutnud (elkõige autojuhid, mehed ja 7-10-aastase staažiga autojuhid).
- Sel aastal esmakordselt uurisime kampaaniat märganud liiklejatelt ka seda, kuivõrd aktiivselt nad üleskutset järgisid. Liiklejatest enamus järgis üleskutset enda sõnul alati sh jalakäijatest tegi seda 66% ning autojuhtidest 55%.
 - Aktiivsemad üleskutsega kaasaminejad on naised ja üle 47-aastased liiklejad. Autojuhtidest harva või üldse mitte üleskutse järgijad on pigem eestlased ning alla 3-aastase staažiga autojuhid.

liikluskampaania märkamine

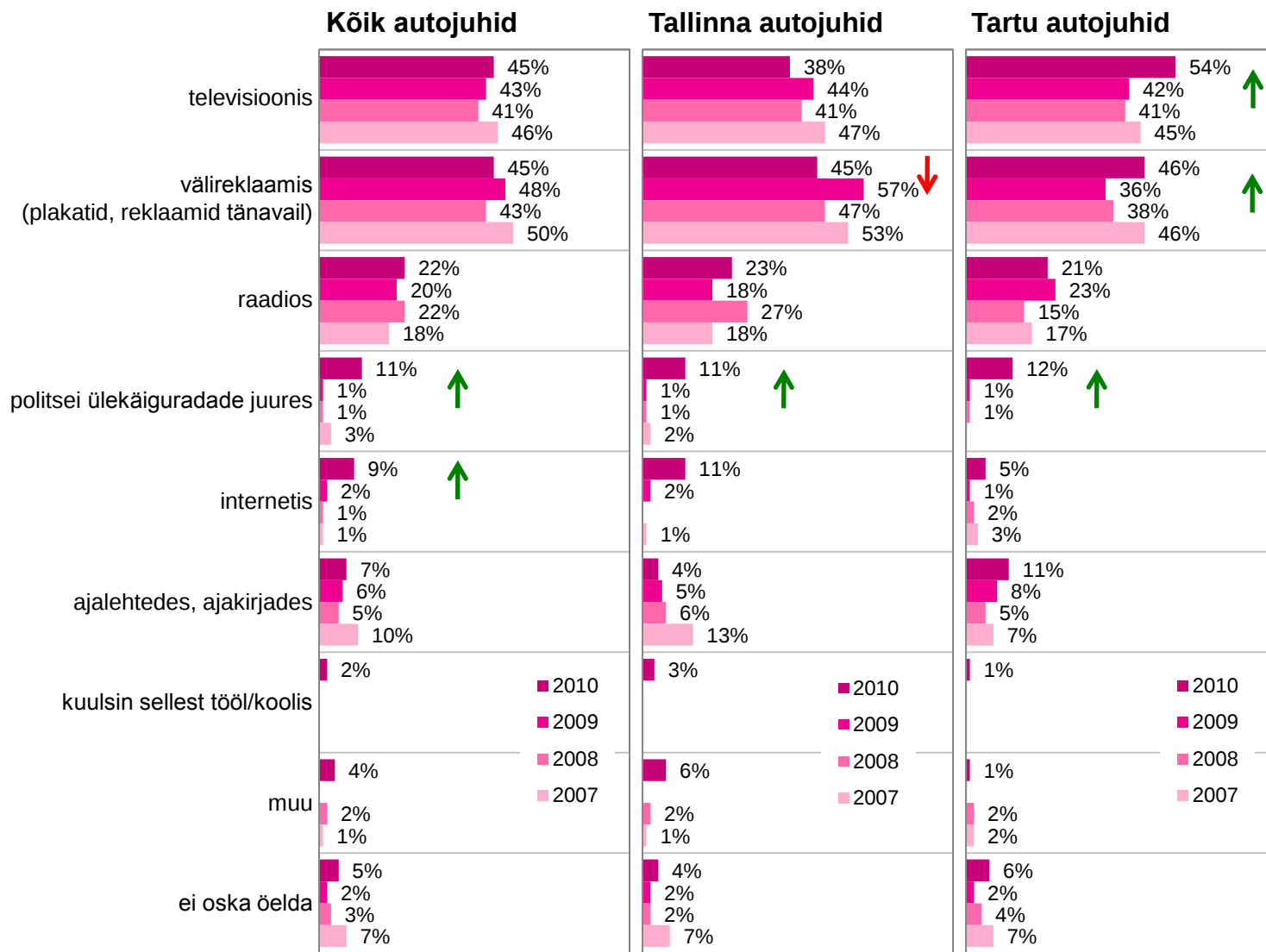
(% vastavast sihtrühmast)

■ 2005 ■ 2006 ■ 2007 ■ 2008 ■ 2009 ■ 2010

liikluskampaania märkamine meediakanalites

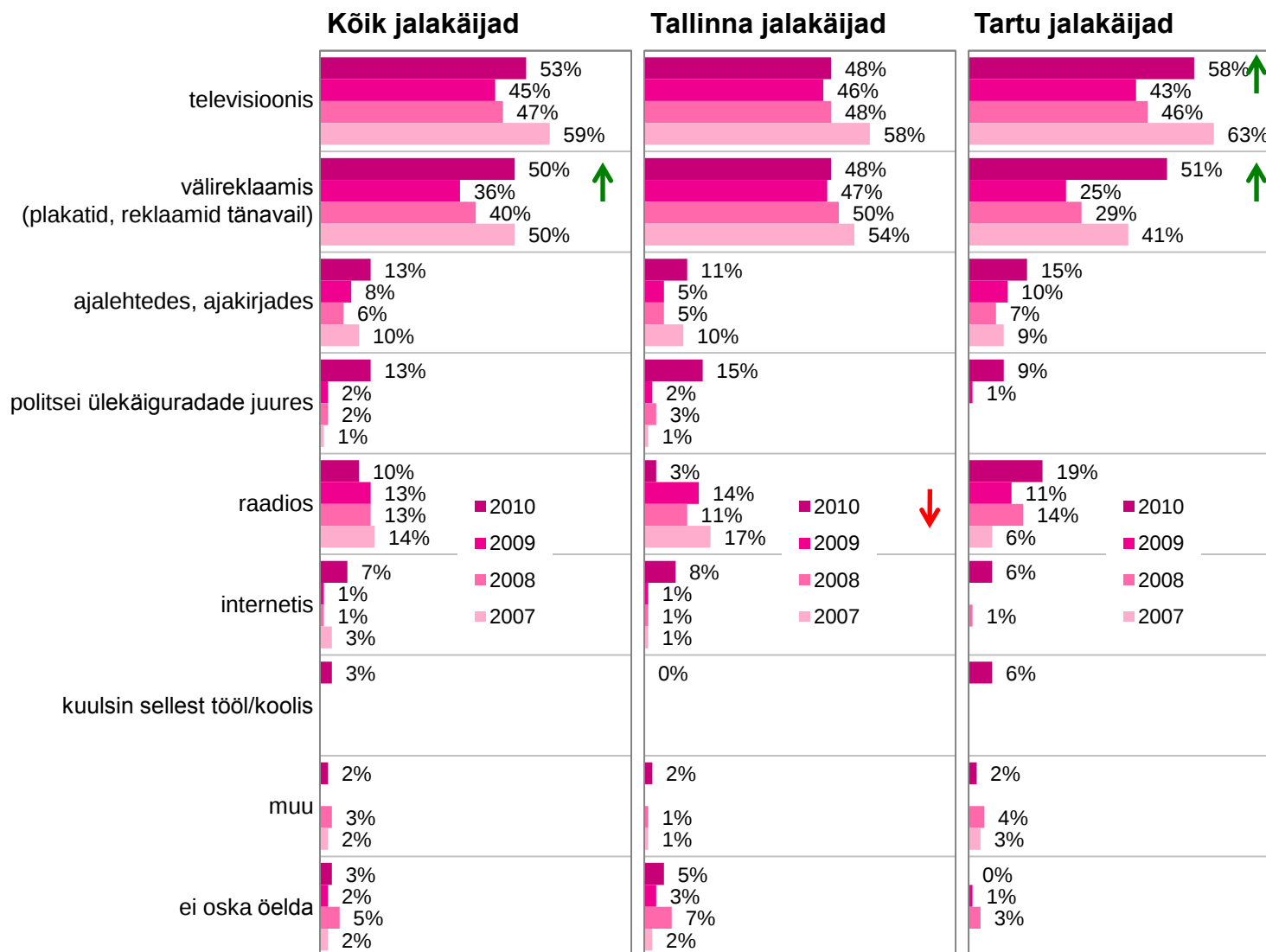
(veeru% sihtrühmast, kes märkasid reklaami)

liikluskampaania märkamine meediakanalites

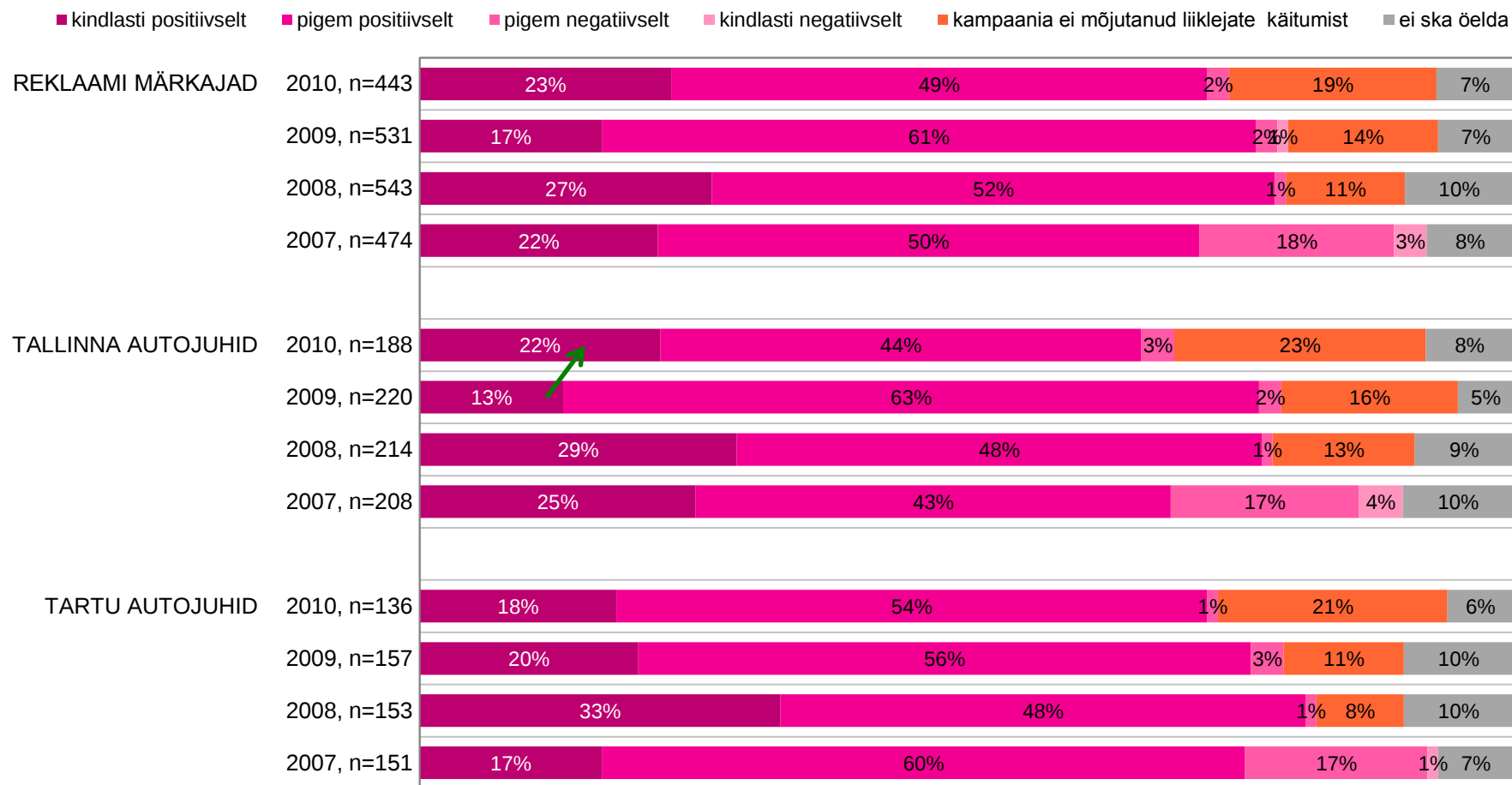
(veeru% sihtrühmast, kes märkasid reklaami)

Me ju leppisime kokku,
et lähed õiges kohas
üle tee!
www.liiklusrahu.ee

liikluskampaania mõju liiklejate* käitumisele

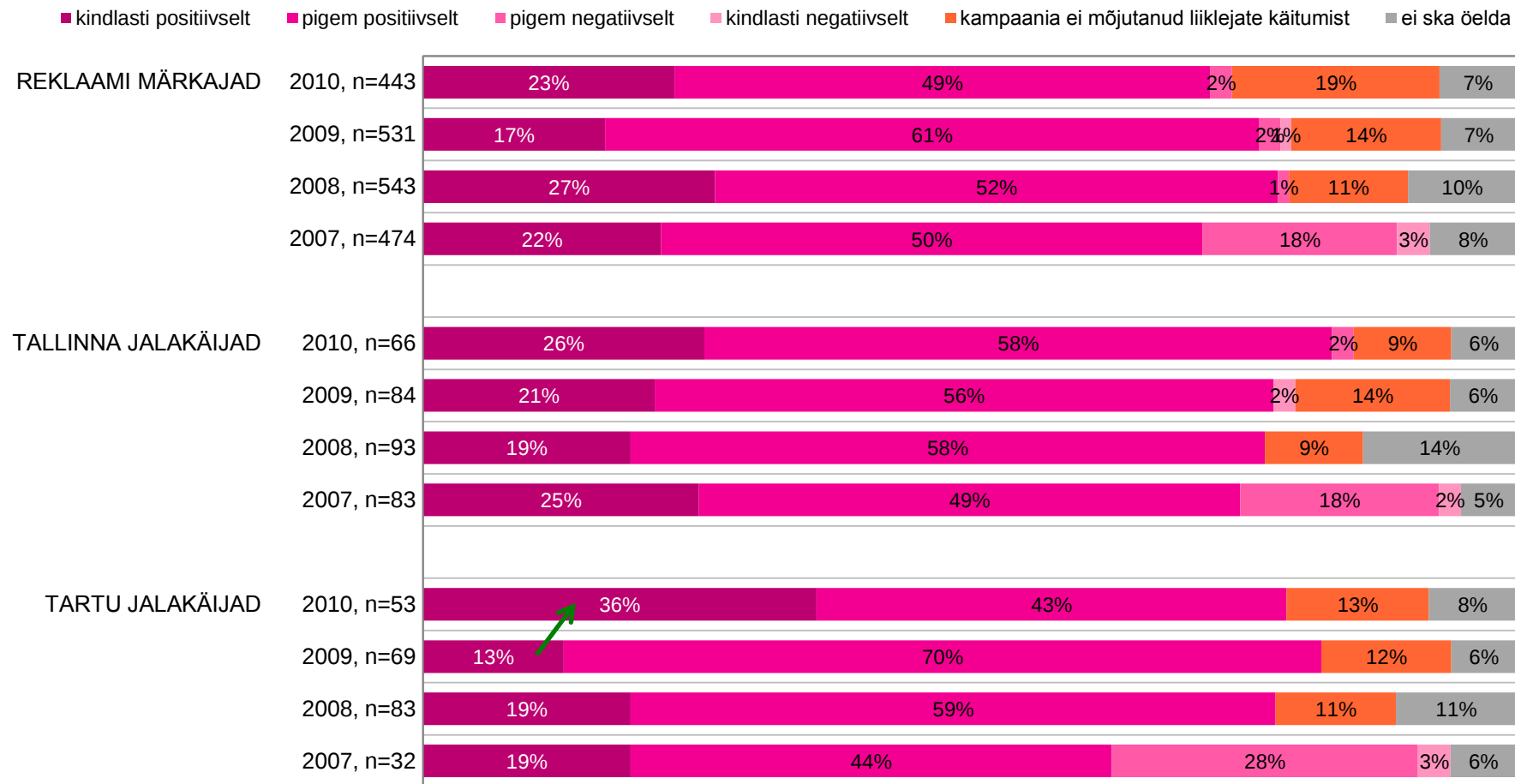
(% nendest, kes märkasid reklaami - autojuhid)

*varasematel aastatel uuriti liikluskampaania mõju vaid autojuhtidele

liikluskampaania mõju liiklejate käitumisele*

(% nendest, kes märkasid reklaami - jalakäijad)

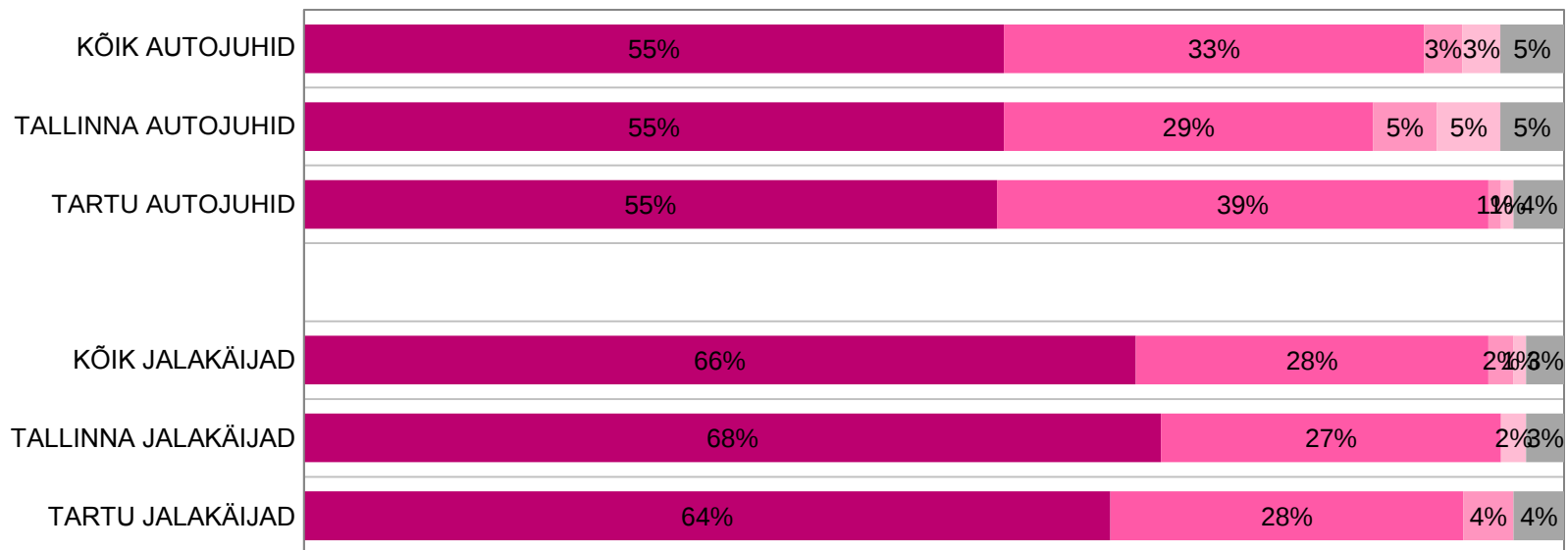
kampaania üleskutse järgimise aktiivsus

(% nendest, kes märkasid reklaami)

autojuhtidest on aktiivsemad
üleskutse järgijad naised (62%)
ja üle 47-aastased (68%)

harva või üldse mitte üleskutse
järgijad on sagedamini
eestlased ja alla 3-aastaste
staažiga autojuhid

■ jah, alati ■ enamasti ■ harva ■ üldiselt mitte ■ ei oska öelda

jalakäijatest on aktiivsemad
üleskutse järgijad naised (75%),
üle 47-aastased (79%) ja
venelased (75%)

suhtumine piirkiiruse vähendamisesse kesklinnas

Jalakäijate ja autojuhtide käitumine vöötrajal

kesklinna piirkiiruse vähendamise pooldajaid taas vähemuses veendunud vastaseid oluliselt enam Tallinnas

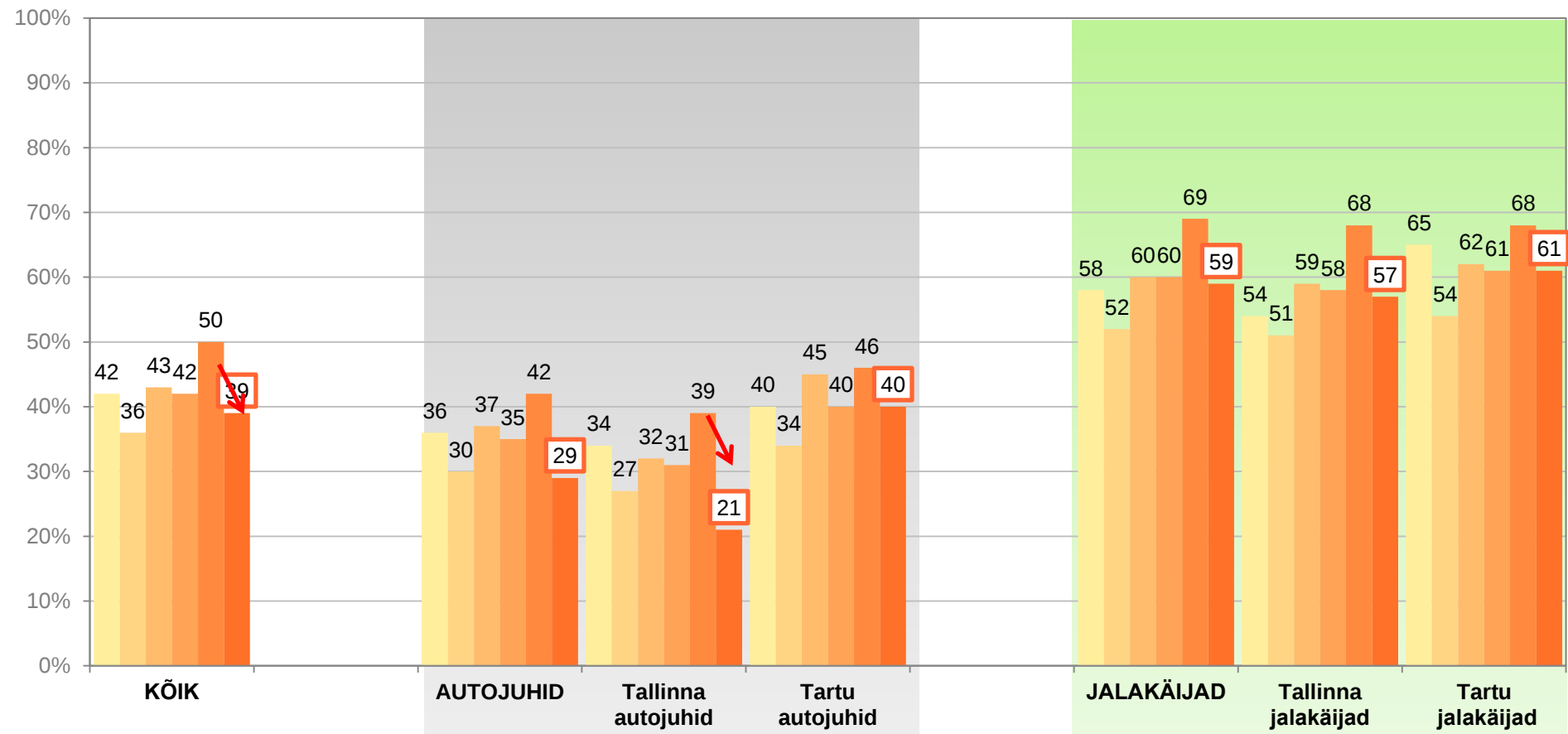
- Piirkiiruse vähendamise pooldajate osakaal on eelmise aasta märgatava hüppe järgselt langenud 2008, 2007.a. tasemele sh oluliselt enam on autojuhte, kes ei poolda piirkiiruse vähendamist kesklinna piirkonnas 40 km/h. Märgatav langus piirkiiruse vähendamise pooldajate hulgas on toimunud just Tallinna autojuhtide seas. Loomulikult on jalakäijate suhtumine piirkiiruse vähendamisesse positiivsem kui autojuhtidel – 59% jalakäijatest peab seda vajalikuks, samas kui autojuhtidest on sama meelt vaid 29%. Samas on ka jalakäijate hulgas märgata kindlalt pooldajate osakaalu vähenemist.
 - Tallinnas on pooldajate osakaal langenud eelkõige eestlaste ning pikema staažiga autojuhtide seas
 - Jalakäijate seas on pooldajate osakaal langenud üle 47-aastaste seas (kes olid muudatusettepaneku suhtes varasemalt oluliselt positiivsemad).
- Nii piirkiiruse vähendamise pooldajate kui ka vastaste argumendid on samad, mis varasematel aastatel. Need, kes on piirkiiruse vähendamisega nõus, toovad põhjenduseks eelkõige jalakäijate ohutuse. Vastasleeri esindajad peavad kiiruse vähendamisel probleemkohas ummikute suurenemist. Märkimisväärne osa vastajatest ei näe piirkiiruse vähendamisel erilist positiivset efekti.

piirkiiruse vähendamise pooldajad kuue aasta võrdluses

(% vastavast sihtrühmast)

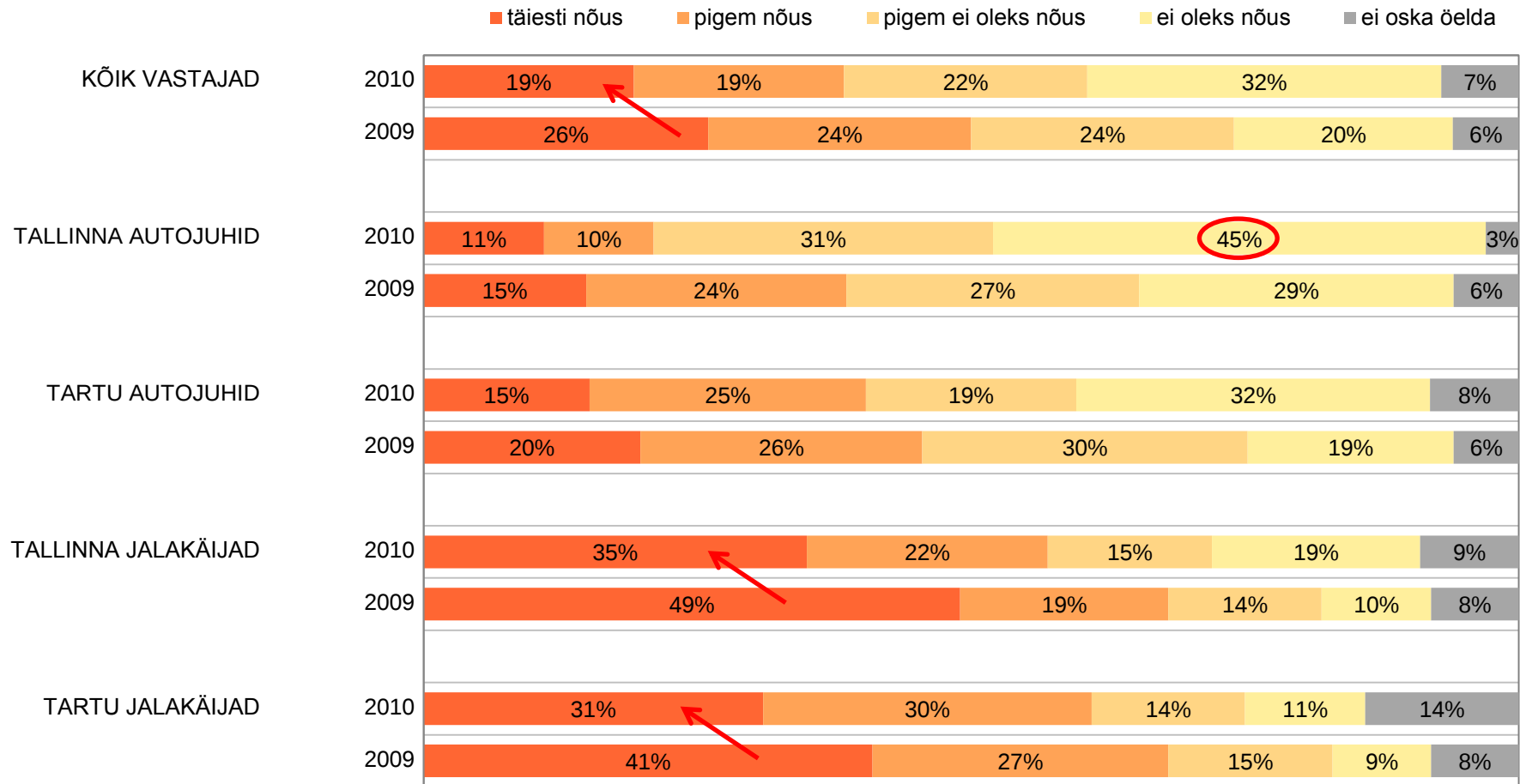
2005 2006 2007 2008 2009 2010

*2009.a. muutus küsimuse sõnastus ning jah/ei küsimus asendus laiema vastusteskaalaga so täiesti nõus, pigem nõus, pigem ei oleks nõus, üldse ei oleks nõus.

hinnangud piirkiiruse muutmisele sihtgruppide lõikes

(% vastavast sihtrühmast)

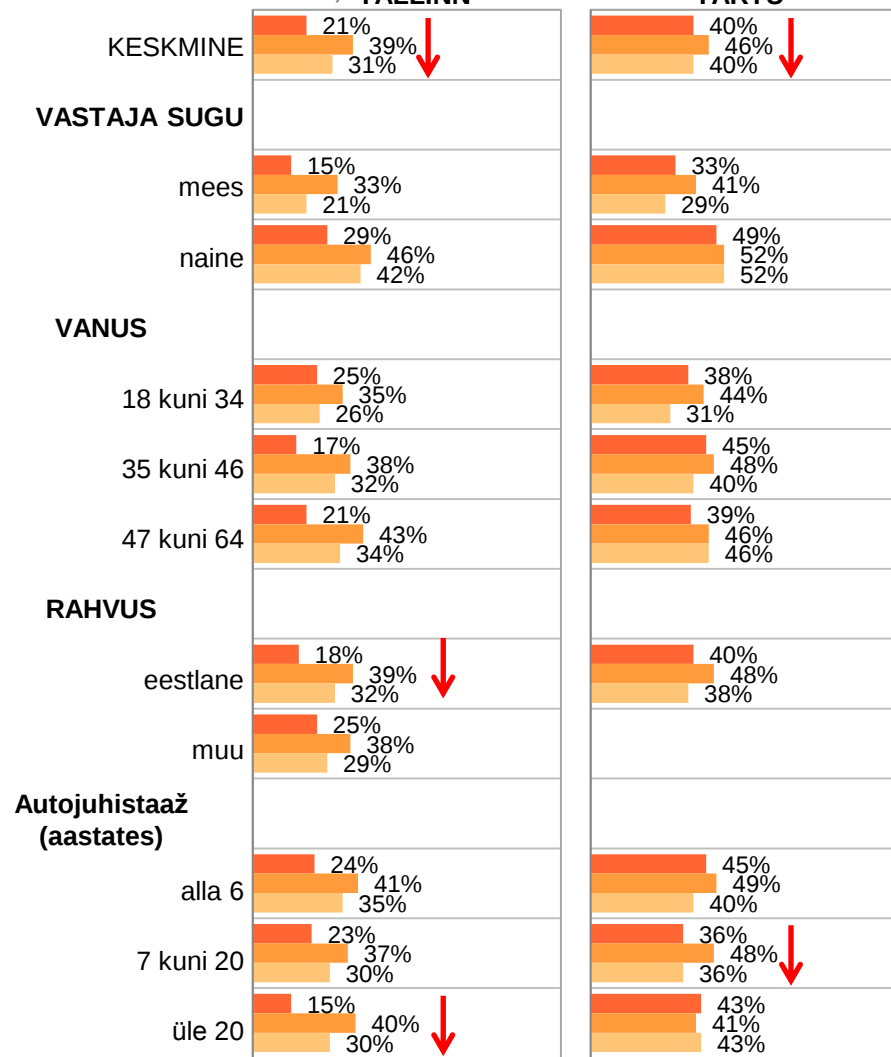
suhtumine piirkiiruse vähendamisesse kesklinnas ettepanekut pooldavad autojuhid

(rea% vastavast sihtrühmast)

TALLINN

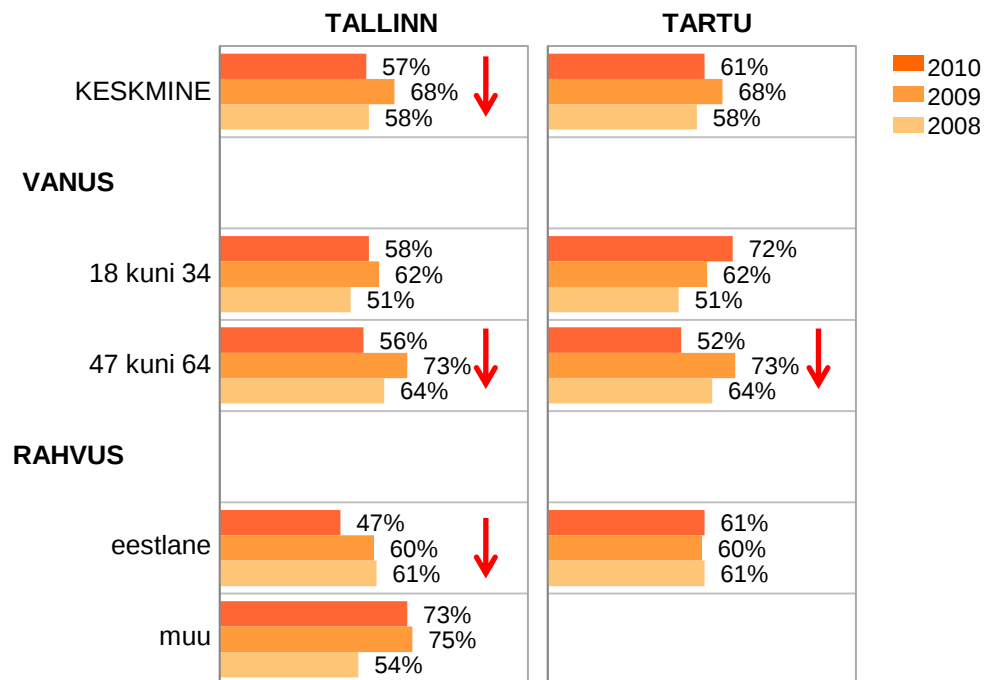
TARTU

2010
2009
2008

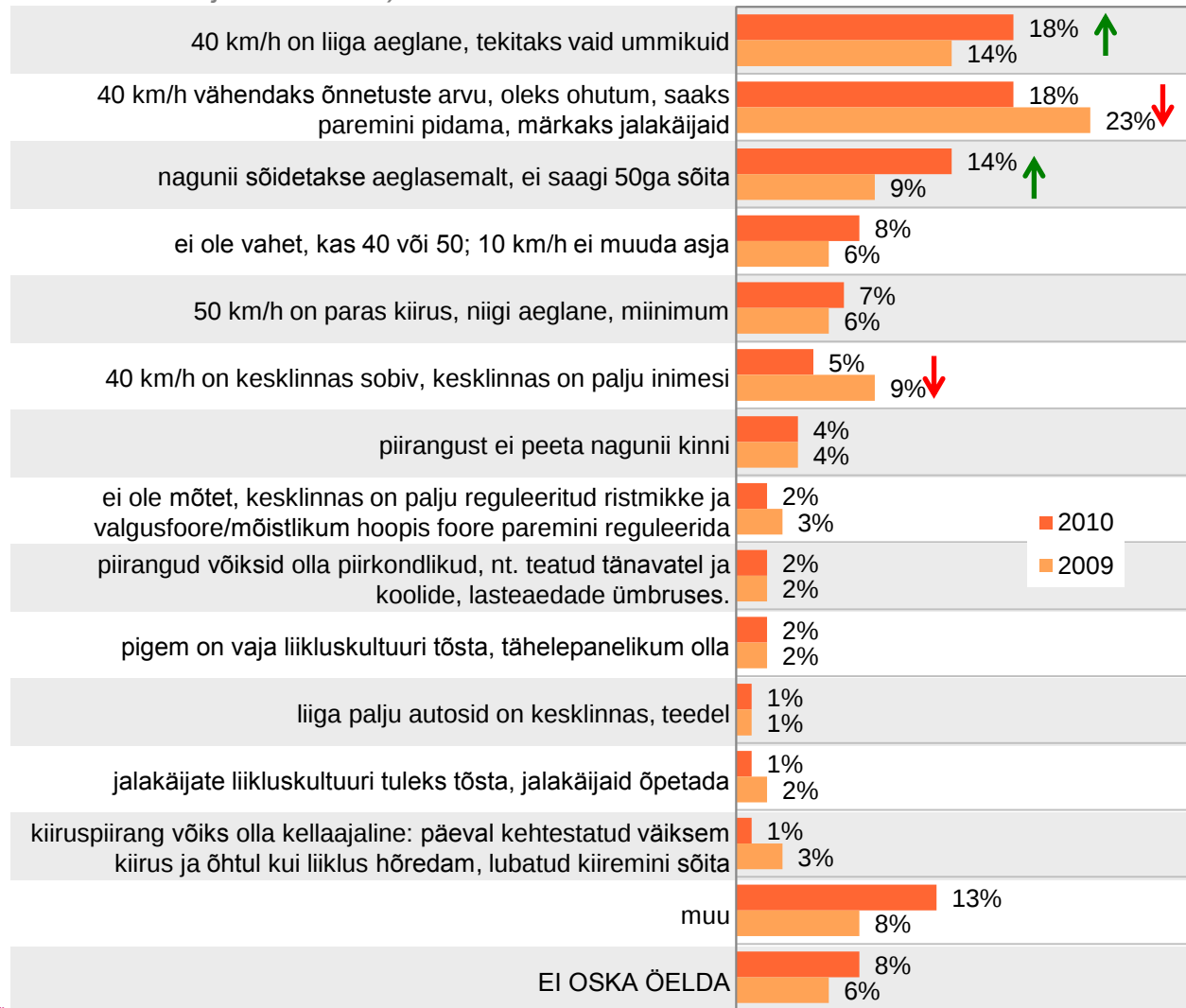
suhtumine piirkiiruse vähendamisesse kesklinnas ettepanekut pooldavad jalakäijad

(rea% vastavast sihtrühmast)

põhjendused hinnangule piirkiiruse muutmiseks kesklinnas

(% kõikidest vastajatest, n=651)

uuringu kokkuvõte ja järeldused

Jalakäijate ja autojuhtide käitumine vöötrajal

autojuhtide käitumine vöötrajal järjest paraneb piirkiiruse vähendamise pooldajaid taas vähemuses

- Autojuhtide hinnang oma käitumisele on aasta-aastalt optimistlikum - reguleerimata ülekäiguraja ees peatub enda sõnul kindlasti 69% autojuhtidest (2009.aastal 65%).
 - Sel aastal esmakordselt uurisime autojuhtidelt seda, kuivõrd kehtestatud kiiruspiirangust linnas kinni peetakse. Autojuhid on oma käitumise osas taas väga positiivselt meelestatud – iga neljas juht väidetavalt kiirust ei ületa ning 43%-l jääb see alla 5 km/h.
- Enamus jalakäijatest kinnitab autojuhtide sõnu so autojuhtide käitumine ülekäiguraja ees on paranenud (sh rahulolijate osakaal on eelmise aastaga võrreldes kasvanud).
 - Esmakordselt uurisime jalakäijatelt ka selle kohta, mitmes auto reguleerimata ülekäigurajal neile üldjuhul teed annab. Igale kolmandale jalakäijale annab teed esimene auto, enamusele vähemalt teine auto.
- 2010.a. sügisel toimunud liiklusrahu kampaaniat uskus end märkavat 68% kõikidest liiklejatest, mis on eelmise aastaga võrreldes oluliselt madalam tulemus (2009.a. 82%).
 - Kuna sel aastal muutus nii kampaania põhisõnum kui ka visuaalne külg (mis viimase paari aastaga olid liiklejatele juba tuttavaks saanud), näib muutus olevat peamine madalama spontaanse meenutuse põhjustaja. Samuti ei pruukinud edastatud sõnum olla kõigile hästi arusaadav (millele küll antud uuringu põhjal vastust anda ei saa).
- Kampaaniat märganud liiklejad usuvad, et see on suutnud nende käitumist positiivselt mõjutada ning enamus neist järgis enda sõnul kampaania ajal alati ka selles esitatud üleskutset. Eelmise aastaga võrreldes on kampaania mõjus kindlalt veendunud enam, samal ajal on kasvanud ka mõjus kahtlejate osakaal.
- Piirkiiruse vähendamist kesklinnas 40 km/h pooldavate liiklejate osakaal on eelmise aasta hüppelise tõusu järgselt tagasi 2008/2007.a. tasemel. Sealhulgas on muudatuse vastaste osakaal kasvanud oluliselt autojuhtide, eelkõige Tallinna autojuhtide seas. Kas peamise põhjusena esile toodud ummikute probleem on süvenenud? Ka jalakäijate hulgas on märgata veendunud pooldajate osakaalu vähenemist, kuigi nende suhtumine piirkiiruse vähendamisesse on autojuhtidega võrreldes endiselt märgatavalt positiivsem ning üldine meelsus muudatuse suhtes samuti.

Endiselt on madalama piirkiiruse teemaline diskussioon meedias viimase aasta jooksul olnud väga tagasihoidlik, mistõttu positiivset nihet liiklejate hoiakutes oleks ka raske eeldada.

lisad

Jalakäijate ja autojuhtide käitumine vöötrajal

Projekti tööühm

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Tellijapoolne kontaktisik:	Urve Sellenberg
Uuringu kava ja aruande koostaja:	Kersten Jõgi
Valimi koostaja:	Mare Lepik
Küsitlustöö koordineerija:	Kaja Nebel
Tabeltöötlus:	Kalev Mitt
Graafilised tööd:	Maire Nõmmik

Kontaktandmed:

AS Emor

Telefon:	626 8582
Telefon (üld):	626 8500
Faks:	626 8501
E-mail:	kersten.jogi@emor.ee
E-mail (üld):	emor@emor.ee
Aadress:	A. H. Tammsaare tee 47 11316 Tallinn

